

4. 1775, 27.

QVAESTIO
IVRIS CONTROVERSI
AN
COLONVS SVCCessori
IN CONDVCTIONE PRAESTET
DAMNVN FATALE

7. 257

QVAM
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
PRAESIDE

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING
PROFESS. PVBLIC. ORDINAR. IVR. NAT. ET GENT.
ET SOCIETAT. LITERAR. DVISBVRGENS.

SOCIO
IN AVDITORIO IVRIDICO
DIE XXII. SEPTEMB. ANNO MDCCCLXXV.

DEFENDET
IOANNES CAROLVS OTTO
QVEREVRTHENS. SAXO.

LIPSIÆ
EX OFFICINA LANGENHEMIA.

UNIVERSITÄT
SACHSEN-ANHALT
BIBLIOTHEK
HALL
VERLAG
1911

11
12
13

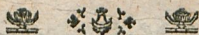
A N
COLONVS SVCCessori
IN CONDVCTIONE PRAESTET
DAMNVM FATALE

§. I.

 Consensu contrahi locationem, quum alteri vel vsum concessuri sumus, vel operas praestituri pretio interueniente certo atque determinato in pecunia, satis cognita sunt. Interdum vero ipse, qui fundum cum conduxit, quamuis et recte conductor dicatur, proprio tamen nomine *colonus* appellatur, vti, qui vrbani fundi conductor est, *inquilinus* audit. Praestat ergo in locatione rerum, cum operarum locatione enim nihil nobis in praesenti themate negotii est, dominus rei, seu locator vsum rei locatae conductori. Opus itaque, vt ipsam rem locatam tradat, quo vti ea conductor possit: quae quidem traditio non ad essentiam contractus, sed ad adimplerionem illius pertinet, neque ius in re operatur, sed saltem personale, cum locatio vsum tantum concedendi causa, haud vero dominii transferendi ergo initur. Quamcunque vero vtilitatem ex conductione secundum indolem initi contractus percipit conductor, hanc absque dubio suam facit. Sic colonus, qui agros conduxit, quaecunque sibi colendo arua colligit frumenta, sua facit, nunquam vero ex traditione ius in ipsos agros sibi acquirit. Quae cum ita sint, omnino locator te-

* 2

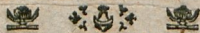
netur

netur quoque efficere, quo habere possit conductor usum
utilitatemque rei conductae, quare et conductori actio con-
ducti datur contra locatorem, teste **VLPIANO** in *L. 15. §.*
2. π. locat. conduct. si scilicet re, quam conduxit, frui ei non li-
cuerit.

§. II.

Neque dubitandum est, quin locator damnum sentiat,
quod casu contingit. Sed duplex iam est tractatio. Vel
enim contingit damnum in ipsa re locata casu fortuito, vel
in utilitatis perceptione sola. De eo tantum damno dici-
mus, quem nulla humana providentia auertere potuit: si
enim de eo quaestio damno, quod culpa conductoris in re
conducta datur, si vel grauis vel media eidem imputari possit
negligentia, non est ambigendum, ipsum conductorem te-
neri. Damnum ergo in ipsa re locata conductae contin-
gens casu ex legum auctoritate sentit dominus, quae regula
haud fallit, si locator non sit dominus, ut in sublocatione,
nihilominus tamen casum sentit dominus. At si de damno fa-
tali in utilitate perpeffo sermo erit, vrique quaerendum est,
quis hoc sentiat damnum. Nemo rectius decidit hanc quaes-
tionem, quam **SERVIUS SVLPICIUS** apud **VLPIA-
NUM** in *L. 15. §. 2. π. locat. cond.* Ait: *Si vis tempestatis
calamitosae contigerit: an locator conductori aliquid praestare
debeat, videamus. Seruius omnem vim, cui resisti non potest,
dominum colono praestare debere ait: ut puta fluminum, gracu-
lorum, sturnorum et si quid simile acciderit, aut si incurfus ho-
stium fiat. Quomodo per graculos et sturnos fatale damnum
dari possit, non urgeo, exposuit iam **CVIACIUS** *Observat.*
XV. c. 25. **BELLONIUS** in *Ornitholog. L. VI. c. 7.* et **ME-
NAGIUS** *Amoenit. Iur. civil. cap. XXXVIII.* Nec accu-
sem **VLPIANUM**, quod sibi contrarius in *c. 1. 15. §. 5.* ubi
dicitur: *Cum quidam de fructuum exiguitate quaereretur,
non esse rationem eius habendam, rescripto Diui Antonini conti-*
*netur.**

netur. Quis enim non videt, *exiguitatem fructuum*, non de eorum paucitate, sed potius de tenuitate esse intelligendam, quod contra eos, qui sibi Domicium contradicentem fingebant, iam monuit BYNKERSHOEK *Obseru. Iur. Civil. L. II. cap. XIII.*

§. III.

Quamuis vero *SERVIVS* omnem vim, cui resisti non potuit, alleget, videtur tamen *CAIVS* in *L. 25. §. 6. π. Locat. cond.* rem exactius definire. Ait: *Vis maior, quam Graeci Οεῶ βίαι, i. e. vim diuinam appellant, non debet conductori damnosa esse: si plus quam tolerabile est, laesi fuerint fructus: aliquin modicum damnum aequo animo ferre debet colonus, cui immodicum lucrum non aufertur.* Non ergo omnis vis, cui resisti nequit, causam habet, vt indemnus fiat conductor, sed si plus quam tolerabile sit, quod ex illa vi patitur, damnum. Nec in hac quaestione ratio habenda illius, quod interest; sed mercedis tantum remissio conductori obtingit, et est in eam rem testis *VLPIANVS* in *L. 15. §. 7. π. loc. cond.* Scribit: *Vbicunque tamen remissionis ratio habetur ex causis supra relatis: non id, quod sua interest, conductor consequitur, sed mercedis exonerationem pro rata.* Supra denique damnum feminis ad colonum pertinere declaratur. Iniustum videbatur Romanis, vt conductor mercedem solueret pro rei vsu, cuius vsum ob fatalem casum haud perceperat. Neque hoc semper ita illis visum fuit, sed voluere etiam annos vbertatis suo modo compensari cum anno sterilitatis. Ita *VLPIANVS* cit. *L. §. 4.* testatur: *Si vno anno remissionem quis colono dederit ob sterilitatem, deinde sequentibus annis contigit vberitas: nihil obesse domino remissionem; sed integram pensionem etiam eius anni, quo remisit, exigendam; et paucis interpositis: Sed et si verbo donationis dominus ob sterilitatem anni remisit: idem erit dicendum; quasi non sit donatio, sed transactio.* Ignorat vero accuratorem *Ius Romanum* definitionem

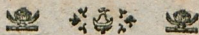
nem ipsius damni, quantum scilicet esse debet, si remissio mercedis sequi possit. Videtur ergo arbitrio iudicis magis reliquisse, nisi ex *VLPIANI* in *cit. l. 15. §. 2.* verbis: *sed si labes facta sit, omnemque fructum tulerit: damnum coloni non esse: ne supra damnum seminis amissi mercedes agri praestare cogatur: concludere velimus, totale requiri damnum, si colono merces remittenda, i. e. vt plane nullam habuerit utilitatem.*

§. IV.

Quicquid vero Ius Romanum disponat, antequam ad illud veniamus: in lite decidenda videndum prius, quid inter partes conuentione definitum determinatumue sit. Quod si enim contractui adiectum sit pactum, quod determinet, quis ferre debeat damnum fatale, absque dubio omni iure standum erit pacto. Consentit *VLPIANVS* in *L. 9. §. 2. z. locat. cond.* Sed Saxonicum ius, si pacto nihil definitum conuentione, vberius clariusque litem definiuit, neque soli iudicis arbitrio amplius reliquit. Notanda est *Decis. Elect. d. An. 1746. eaque XX.* quae ita sanciuir: *Daferne wegen der Unglücks - Fälle, in einem Pacht - Contracte nichts bedungen worden, soll der Verpachter dem Pächter einen Remiss zu thun anderer gestalt nichts schuldig seyn, als wenn der Verlust die Helfte des jährlichen Pachtgeldes übersteiget, ans welchen Fall Verpachter den Schaden zur Helfte zu übertragen hat, und ist hierbey auf die vergangenen oder noch rückständigen Jahre einiges Absehen nicht zu richten.* Nihil ergo compensationis annorum vbertatis et sterilitatis. Sed haec clara.

§. V.

Veniamus ergo ad causam ipsam, quae dubirandi litigandique occasionem praebuit. Species facti haec est. Titius locauerat fundum rusticum Caio ad sex annos a festo Iohannis inchoandos, cumque agros cultos et sotos tradidisset Caio, conuentionio simul inita, vt finita locatione conductione agros sotos atque cultos redderet ad modum eum, quo

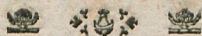
quo eos traditos a locatore acceperat. Finita vero locatio-
ne, seu eo tempore, quo a conductione recedendum ipsi
erat conductori ad rectum iustumque modum arua colit ster-
corando, semina terrae mandando omniaque obseruando, ad
quae ex conuentione contractui adiecta tenebatur, vt redde-
re posset agros ita cultos, qualiter acceperat. At ante fe-
stum Ioannis, a quo nouus conductor seu colonus fundum
traditum accipiebat, cum prior colonus adhuc fundum tene-
ret, factum est, vt ingenti tempestate exorta grauiori gran-
dine de coelo decedente omnia frumenta perirent ipseque
alter colonus agros quasi non cultos traditos acciperet. No-
uus ergo colonus, Sempronium dicamus a priori Caio re-
stitutionem damni, seu mercedis praenumeratae exigebat,
quippe remissio danda, cum totale damnum in messe patere-
tur Sempronius. Quaesitum: an Caius teneatur de damno
illo fatali.

§. VI.

Equidem cultos promiserat et frugibus obsitos reddere
agros colonus Caius, qui tamen agri nudi iam ob tempesta-
tis vim tradendi, non ergo promissioni stare videtur, qui
non in eum modum praestat, quem promisit, vt ergo con-
cludi posse videatur, Caium Sempronio fore obligatum,
maxime cum Caio licitum sit, a locatore Titio mercedis par-
tem tanquam indebite solutam repetere argumento *L. 19. §.
6. ꝛ. locat. cond.*

§. VII.

Sed secundum ea, quae proposita sunt, Caius nun-
quam, nisi culpam commiserit, vel conuentione sese obliga-
uerit, de futura messe nouo colono tenebitur. Promiserat
quidem Caius, se agros cultos finita locazione restitutum.
At quis negat, promissis eundem satisfecisse? Colendo enim
et semina terrae mandando obligationi fecerat satis. Creue-
rant frumenta; et sic ad amplius quid non tenebatur. Et quan-
quam

quam tempore, quo tempestate perirent, adhuc possideret Caius, tamen cum messem haud expectaret, tempesta ipsi periculo esse non poterat. Et denique, quo iure esset Sempronio obligatus de damno restituendo, cum quo plane ipsi nullum erat negotium. Licet enim Sempronio fundum traderet, traditumque ipse acciperet; tamen Sempronius magis in praesenti specie videbatur Titii nomine accipere fundum, a quo ipsi fundus tradendus erat, ubi prius Titio eundem Caius tradiderat. Iam vero a Titio nihil repetere poterat damni restituendi praetextu, quippe eadem conditione cultos acceperat agros, sicque primi anni messem perceperat ex agris, quos antecessor vel ipse locator iam cultos tradiderat. Fecerat itaque sex messes ad sex annos locationis, et cum de septima messe, quae Sempronii prima futura, nihil sperare poterat, immunis utique esse debet Caius a restituendo damno. Quapropter, si tantus sit frumentorum interitus, ut mercedis remissionem possit exigere, neque conventio in contrarium obsit, Sempronius potius a Titio mercedis remissionem petet: hic enim ex legum auctoritate tenetur praestare mercedis remissionem conducenti nouo. Promiserat agros cultos futuramque messem; tempesta causa est, quominus messem ex agris habere possit, ita dubium non videtur, Sempronium per remissionem mercedis pro parte indemnem a Titio esse praestandum. Secus vero si ab antecessore commissa culpa in colendis agris, tunc dubitandum non est, ob culpam eundem Caium de restituendo damno teneri.

Leipzig, Diss., 1775 A17

ULB Halle

003 719 030

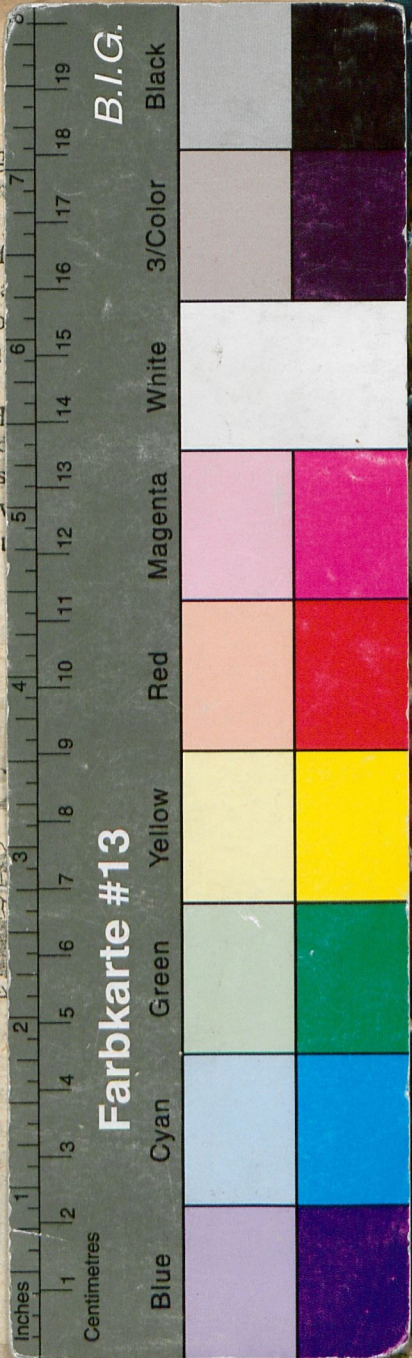

3

SB

1775

P. 257

4.

1775, 27.

QVAESTIO
IVRIS CONTROVERSI
AN
COLONVS SVCCessori
IN CONDVCTIONE PRAESTET

DAMNVN FATALE
QVAM
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
PRAESIDE

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING
PROFESS. PVBLIC. ORDINAR. IVR. NAT. ET GENT.
ET SOCIETAT. LITERAR. DVISBYRGENS.
SOCIO

IN AVDITORIO IVRIDICO
DIE XXII. SEPTEMB. ANNO MDCCCLXXV.
DEFENDET
IOANNES CAROLVS OTTO
QVERFVRTHENS. SAXO.

LIPSIAE
EX OFFICINA LANGENHEMIA.

